

Landbrugets gæld falder

Af Henrik Bolding Pedersen og Magnus Nørtoft

Landbrug, skovbrug og fiskeri i Danmark stod i 2023 for ca. 2 pct. af produktionen, 2 pct. af beskæftigelsen og under 1 pct. af værditilvæksten i Danmark. Samtidig stod landbrug, skovbrug og fiskeri for 16 pct. af udlån fra realkreditinstitutter til virksomheder i 2023.

I 2023 havde landbruget alene en samlet gæld på 263 mia. kr. Gælden steg i årene op til og umiddelbart efter finanskrisen i 2008-2009, men har generelt været faldende siden 2018. Denne analyse ser på, hvordan gæld, renteudgifter og øvrige finansieringsomkostninger har udviklet sig for forskellige dele af landbruget fra 2006-2023.

Analysens hovedkonklusioner:

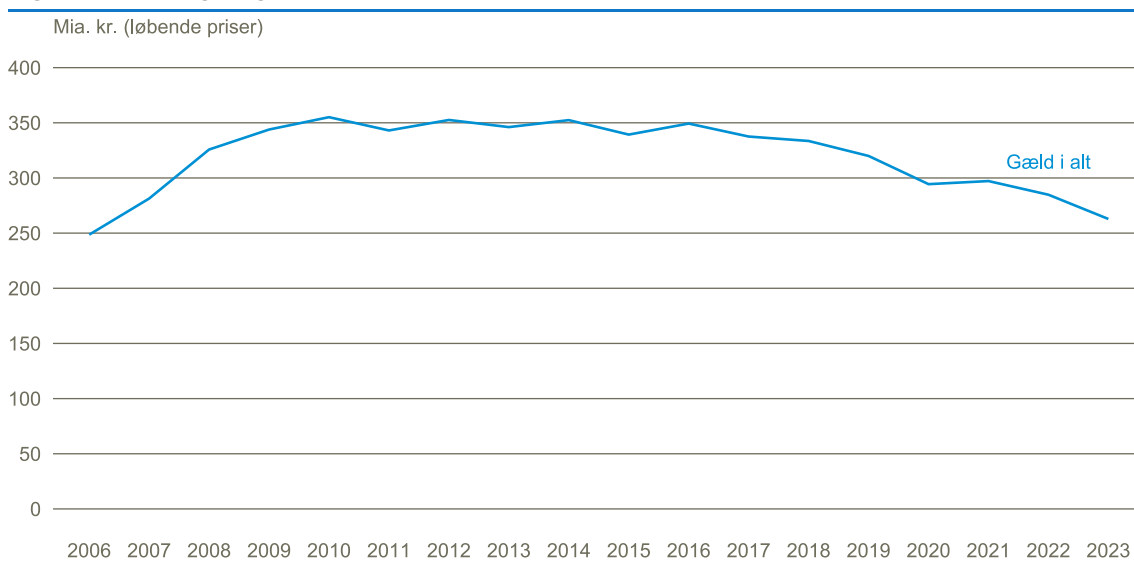
- Landbrugets samlede gæld var 263 mia. kr. i 2023. Dette var 92 mia. kr. lavere end i 2010, hvor gælden toppede. Gælden er især faldet i perioden efter 2018.
- Størstedelen af landbrugets gæld udgøres af realkreditlån med variabel rente. I 2023 havde landbruget rentetilpasningslån i realkreditinstitutterne til en værdi af 189 mia. kr., hvilket svarer til 72 pct. af den samlede gæld.
- Landbrugets finansieringsomkostninger (renteudgifter og realiserede kurstab og kursgevinster) faldt fra 14,3 mia. kr. i 2010 til 5,0 mia. kr. i 2021, bl.a. som følge af faldende rentesatser på rentetilpasningslån. I 2023 var finansieringsomkostningerne steget til 9,8 mia. kr., hvilket bl.a. skyldes omlægning af fastforrentede lån med kursgevinst i 2022, hvilket medførte højere rentesats og renteudgifter.
- Store bedrifter har typisk relativt højere belåning end mindre bedrifter. Bedrifter med mindst 10 årsværk havde i 2023 en gældsprocent på 62 pct., mens landbruget i gennemsnit havde en gældsprocent på 51 pct.
- Planteavl-, svine- og kvægbedrifter havde tilsammen en gæld på 249 mia. kr. i 2023, hvilket var 95 pct. af landbrugets samlede gæld. Heraf stod planteavl for 109 mia. kr.

Landbruget skylder godt 260 mia. kr.

Landbrugets gæld var 263 mia. kr. i 2023, hvilket er lavere end året før og væsentligt lavere end i 2010, hvor gælden udgjorde 355 mia. kr. Den lavere gæld i 2023 i forhold til 2018 skal ses i sammenhæng med stigende indtjening, faldende renter og siden 2022 mulighed for at omlægge fastforrentede obligationslån med kursgevinst og dermed opnå lavere gæld.

Op til og umiddelbart efter finanskrisen i 2008-2009 steg landbrugets gæld kraftigt. Fra 2006 til 2010 voksede den samlede gæld således med 107 mia. kr.

Figur 1. Landbrugets gæld

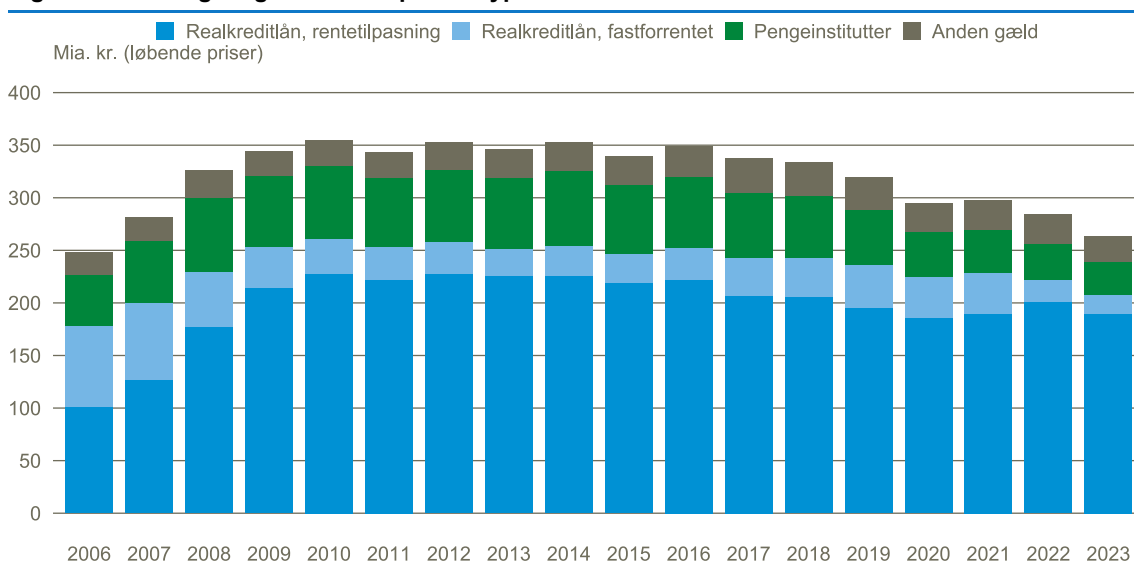

Kilde: [Statistikbanken.dk/jb3](https://statistikbanken.dk/jb3)

Realkreditlån udgør en større andel af gælden

Størstedelen af landbrugets gæld er til realkreditinstitutter, jf. figur 2. I 2023 udgjorde gæld til realkreditinstitutter 208 mia. kr. eller 79 pct. af den samlede gæld. Realkreditlåns andel af landbrugets samlede gæld har været stigende siden 2018, hvor realkreditlån udgjorde 73 pct. af gælden. Banklån vil typisk være dyrere end realkreditlån, hvorfor låntagere - her landmænd - ofte vil vælge at afvikle bankgæld før realkreditlån. I perioder med faldende gæld vil det derfor være naturligt, at realkreditlån kommer til at udgøre en større andel af gælden¹.

Figur 2. Landbrugets gæld fordelt på lånetype

Kilde: [Statistikbanken.dk/jb3](https://statistikbanken.dk/jb3)

¹ Se mere om gældens sammensætning i NYT fra Danmarks Statistik - Jordbrugets gæld faldt fortsat i 2023

Boks 1. Data

Data til denne analyse er de samme, som benyttes til [Regnskabsstatistik for jordbrug](#). Statistikgrundlaget indeholder detaljerede regnskabsposter, herunder omsætning, køb, omkostninger, årets resultat, aktiver og passiver. Statistikken og dermed også denne analyse bygger på en stikprøve blandt alle danske landbrugsbedrifter. I 2023 er stikprøven på 1.562 bedrifter svarende til ca. 9 pct. af alle bedrifter i Danmark med et Standard Output (omsætning) på mindst 25.000 Euro. Stikprøven er stratificeret efter regioner, størrelse og bedriftstype. For at tage højde for små bedrifter under bundgrænsen er tallene for 2023 forhøjet med 4,54 pct., hvor der er taget højde for, at gælden pr. hektar er lavere på små bedrifter.

Både i denne analyse og i Regnskabsstatistik for jordbrug er et landbrug identisk med en bedrift. Bedrifter er defineret som en teknisk og økonomisk enhed, som producerer landbrugsprodukter.

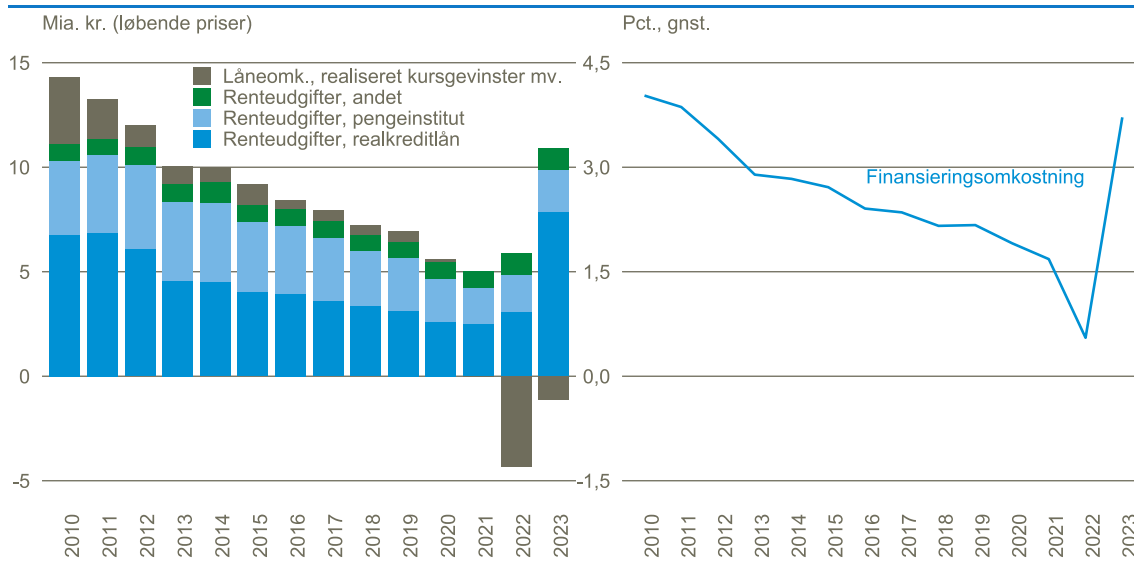
Realkreditlån kan overordnet opdeles i fastforrentede lån og rentepasningslån, som har variabel rente. I 2023 havde landbruget rentetilpasningslån i realkreditinstitutter til en værdi af 189 mia. kr., hvilket svarer til 72 pct. af den samlede gæld². Andelen er den højeste siden 2006, omend gælden i rentetilpasningslån var højest i 2010 med 228 mia. kr.

Andelen af gælden i rentetilpasningslån er steget siden 2021, da en del fastforrentede lån med lav rente blev konverteret med kursgevinst i 2022 typisk til rentetilpasningslån i forventning om fremtidige rentefald.

Stigende udlånsrenter og finansieringsomkostninger i 2023

I 2010 havde landbruget finansieringsomkostninger for 14,3 mia. kr. Finansieringsomkostninger er både renteudgifter, låneomkostninger samt kursgevinster og kurstab i forbindelse med fx omlægning af lån. I 2021 var finansieringsomkostningerne faldet til 5,0 mia. kr., bl.a. som følge af faldende rentesatser på rentetilpasningslån. I 2022 faldt finansieringsomkostningerne yderligere til 1,6 mia. kr., mens finansieringsomkostningerne igen steg i 2023 til 9,8 mia. kr., jf. figur 3. Sat i forhold til gælden var finansieringsomkostningerne i 2023 med 3,7 pct. i gennemsnit de højeste siden 2011.

Figur 3. Finansieringsomkostninger for landbrug

Anm.: Låneomkostninger, realiserede kursgevinster mv. er kurstab og -gevinst i forbindelse med omlægning af lån samt kurstab og omkostninger i forbindelse med optagelse af lån. I Statistikbanken kaldes denne kategori 1.4 Realiseret tab ved swap mv.

Kilde: [Statistikbanken.dk/jb3](https://statistikbanken.dk/jb3)

De lave finansieringsomkostninger i 2022 skal ses i lyset af store kursgevinster i forbindelse med omlægning af lån i 2022. Disse kursgevinster indgår i opgørelsen som negative finansieringsomkostninger. Modsat kan de højere finansieringsomkostninger i 2023 især forklares med højere rente på de lån, der er konverteret til. Typisk har landbrugerne i 2022 og 2023 konverteret

² I Statistikbanken er realkreditlån opdelt i almindelige lån, rentetilpasningslån samt EURO-lån. EURO-lån er lån i euro. De udgjorde i 2023 blot 4 pct. af gælden til realkreditinstitutterne. I denne analyse er *Rentetilpasningslån* inkl. EURO-lån, da langt størstedelen af disse lån har variabel rente.

fra fastforrentede lån med pålydende renter på 0-2 pct. til variabelt forrentede lån med en rente på 4-5 pct.

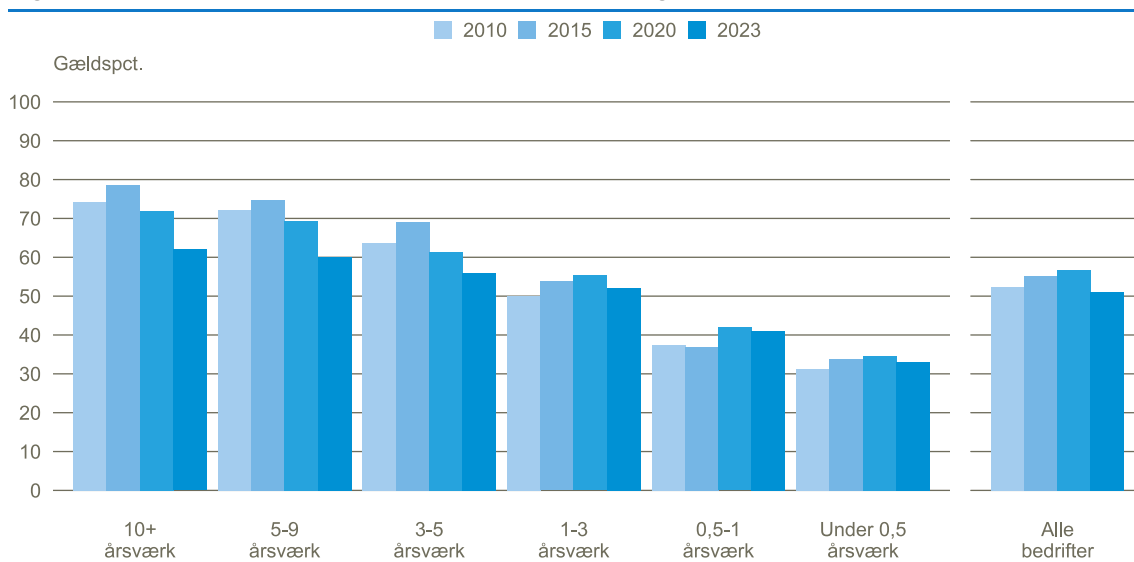
Store bedrifter har størst gældsprocent

For bedre at kunne sammenligne forskellige typer og størrelser af landbrugsbedrifter bruger vi i det følgende gældsprocenten. Gældsprocenten er bedriftens samlede gæld sat i forhold til bedriftens samlede aktiver, som primært er jord, bygninger, maskiner og husdyr. Gældsprocenten er således et relativt mål for, hvor høj gæld en bedrift har.

Generelt har større bedrifter højere gældsprocent end mindre bedrifter, jf. figur 4. Således har bedrifterne med hhv. 5-10 årsværk og mindst 10 årsværk i gennemsnit haft de højeste gældsprocenter i alle årene 2008-2023, mens bedrifterne med under 1 årsværk har haft de laveste gældsprocenter. I 2023 havde bedrifter med mindst 10 årsværk i gennemsnit en gældsprocent på 62 pct., mens den for bedrifter med 0,5-1 årsværk var 41 pct.³ For alle landbrug var gældsprocenten 51 pct. i 2023.

Det er imidlertid også de største bedrifter, som har afviklet relativt mest gæld siden 2015. Gældsprocenten blandt bedrifter med 10 eller flere årsværk var i 2023 faldet med 17 procentpoint siden 2015, hvor gældsprocenten var 79 pct.

Figur 4. Gældsprocent fordelt på bedriftsstørrelse. Udvalgte år

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomi for landbrug og gartneri

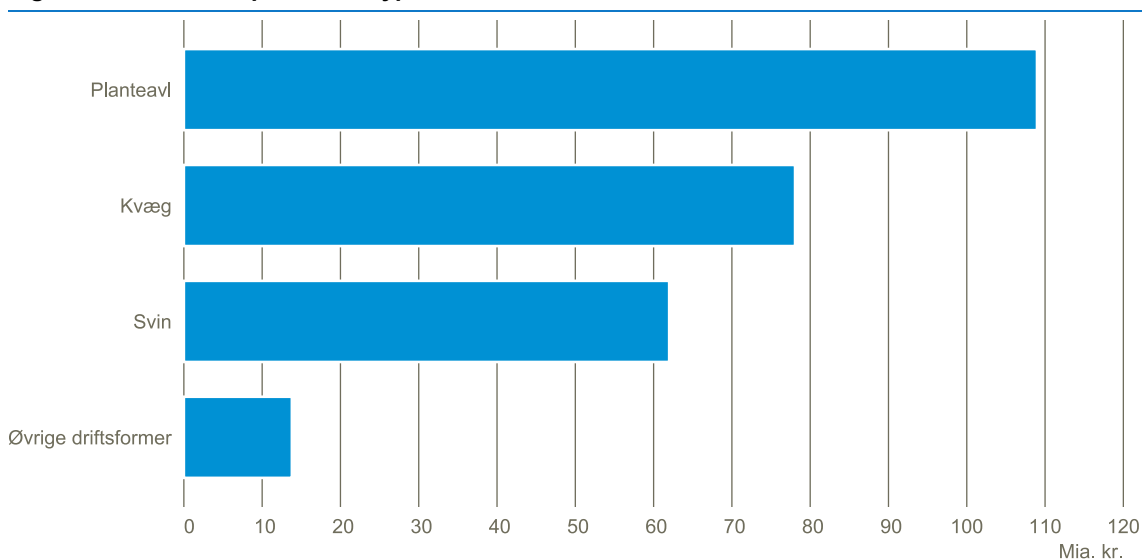
Den højere gæld i store landbrug kan være påvirket af, at der ofte skal rejses mere kapital for at kunne købe bedriften. Modsat har deltidslandmænd med under 1 årsværk kun sjældent husdyr, som typisk kræver relativt mere finansiering til stalde, inventar samt besætning. Dertil kommer, at landmænd med store bedrifter oftere er yngre landmænd, som har erhvervet deres virksomhed for relativt nylig, og som derfor ikke haft mulighed for at afvikle gælden over en længere tidsperiode.⁴

Svin-, kvæg- og planteavlsbedrifter står for næsten hele gælden

Fordelt efter landbrugenes primære driftsformer er gælden størst inden for planteavl, hvor bedrifterne til sammen havde gæld for 109 mia. kr. Derefter følger kvægbedrifter (78 mia. kr.) og svinebedrifter (62 mia. kr.). Tilsammen står disse tre driftsformer for 95 pct. af landbrugets samlede gæld i 2023, jf. figur 5.

³ Årsværk er opgjort inkl. ejerens arbejdstid på bedriften. Ét årsværk svarer til én fuldtidsbeskæftiget. Deltidsbedrifter er bedrifter med mindre end ét årsværk.

⁴ Se evt. tabel 4.1 på side 58 i publikationen [Regnskabsstatistik for jordbrug 2022](#)

Figur 5. Gæld fordelt på bedriftstype. 2023

Anm.: Øvrige driftsformer dækker fjerkræ, gartneri og bedrifter med blandet produktion.

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomi for landbrug og gartneri

Mens den samlede gæld var størst i planteavlsbedrifter, var gældsprocenten i gennemsnit højere blandt svine- og kvægbedrifterne end blandt bedrifter med planteavl. Opgjort blandt hel-tidsbedrifter var gældsprocenterne 64 pct. indenfor malkekvæg, 58 pct. inden for svin og 53 pct. inden for planteavl i 2023⁵.

Om analysen

Landbrugets gæld falder
Udgivet: 18. oktober 2024 af Danmarks Statistik
Nr. 2024:08
ISSN: 2446-0354
© Danmarks Statistik 2024

Henrik Bolding Pedersen
Telefon: 20 57 88 87
Email: hpe@dst.dk

Magnus Nørtoft
Telefon: 42 46 19 45
Email: mnt@dst.dk

⁵ Malkekvæg udgjorde ca. 90 pct. af samtlige kvægbedrifter i 2023. Blandt øvrige kvægbedrifter var gældsprocenten i gennemsnit 53 pct.